

Strategiaehdotus työperäisen hyväksikäytön ehkäisemiseksi ja torjumiseksi

Valmistelevan jaoston puheenjohtaja, valtioneuvoston
ihmiskaupan vastaisen työn koordinaattori Venla Roth

OIKEUSMINISTERIÖ
JUSTITIEMINISTERIET

Ihmiskaupan vastainen työ on tehostunut

Parannettu uhrien asemaa
esim. auttamista koskevilla
lainmuutoksilla.

Edistetty rikosten ilmituloa
esim. ulkomaalaislain
muutoksilla.

Kehitetty
viranomaisvalvontaa ja
moniviranomaisyhteistyötä
useilla hankkeilla ja
yhteistyörakenteilla.

Parannettu
tunnistamisedellytyksiä
esim. lisäämällä koulutusta
ja tutkimusta.

Vahvistettu viranomaisten
toimintaedellytyksiä esim.
resurssilisäyksillä ja
toimivaltamuutoksilla.

Tehostettu rikosvastuun
toteutumista esim.
lisäämällä paljastavaa
toimintaa ja
yhdenmukaistamalla
esitutkintaa.

Toimeksianto

- TEM:n johdolla toimiva ulkomaalaisten työntekijöiden ja yrittäjien työehto- ja lupavalvonta-asioiden neuvottelukunta asetti 3/2022 työperäisen hyväksikäytön vastaisen jaoston.
- Jaosto on laajapohjainen asiantuntijaryhmä, johon kuuluu sekä viranomaisia että järjestöjä.
- Harmaan talouden ja talousrikollisuuden torjunnan toimenpideohjelman ohjausryhmä antoi jaostolle tehtäväksi valmistella työperäisen hyväksikäytön ehkäisyyn pitkän aikavälin strategian ja toimintasuunnitelman.
- Valmisteluun osallistui myös Euroopan kriminaalipolitiikan instituutti HEUNI, joka antoi jaostolle pohjaesityksen.

Strategiaehdotuksen lähtökohdat

	Suomalaiselle yhteiskunnalle, demokratialle ja oikeusvaltiolle keskeiset tavoitteet yksilöiden perus- ja ihmisoikeuksien kunnioittamisesta sekä sisäisen turvallisuuden edistämisestä toteutuvat myös muuttoliikkeiden kasvaessa.
	Maahanmuuton edistämistoimien on oltava vastuullisia ja kestäviä sekä työntekijöiden ja heidän perheidensä että yhteiskunnan näkökulmasta.
	Syrjäytymistä ja varjoyhteisöjen syntymistä on ehkäistävä.
	Suomen tulee olla vastaanottavainen ja pitovoimainen maa ulkomaalaiselle työvoimalle ja heidän perheilleen.
	Hyväksikäytön ehkäisy sisälle kaikkiin työvoiman maahanmuuton kehittämistoimiin ja –rakenteisiin.

Strategiaehdotus on linjaava asiakirja

- Strategiaehdotuksessa sellaisia kehittämissihtotuksia, joiden edistäminen edellyttää **rakenteellisista viranomaistoiminnan kehittämistä, resursseja tai poliittista keskustelua ja päätöksentekoa**.
- Ehdotuksella on tarkoitus tukea myös seuraavaan hallituskauteen valmistautumista.
- Toimenpide-ehdotukset on jaoteltu niin, että niistä käy ilmi, vaatiiko toimenpiteen toteuttaminen lainsäädäntömuutoksia, resursseja vai viranomaisten toimintatapojen muutoksia.
- Tarkempaan toimintasuunnitelmaan ja yksityiskohtaisempiin toimenpide-ehdotuksiin on tarkoituksenmukaista palata myöhemmin poliittisesti linjatulla tavalla.

Strategiaehdotuksen tavoitteet

Esimerkkejä ehdotetuista toimenpiteistä

Käynnistetään lainsäädäntö- ja muut toimet viranomaisten tiedonvaihdon kehittämiseksi.

Vahvistetaan ennakkovalvontaa korkean riskin aloille saapuvien työntekijöiden oleskelulupamenettelyssä.

Arvioidaan ulkomaalaislain oleskelulupajärjestelmän muutostarpeet hyväksikäytön ja ihmiskaupan ilmitulon parantamiseksi osana ulkomaalaislain kokonaisuudistusta.

Tehdään kokonaiskartoitus rikosuhrien tukipalvelujen järjestämisestä.

Parannetaan viranomaisten monikielistä palvelua.

Selvitetään lainsäädännöllisiä ja muita keinoja tehostaa työn perusteella Suomeen muuttaneiden henkilöiden ja heidän perheidensä kotoutumista ja maahan asettautumista. Kehitetään sekä matalan kynnyksen palveluita että räätälöityä tukea niitä erityisesti tarvitseville.

Keskitetään erityisen suojelun tarpeessa oleviin asianomistajiin kohdistuvat tutkintatoimenpiteet ja tutkinnan johto perehtyneille tutkijoille ja tutkinnanjohtajille.

Lopuksi

- Hallituksen panostukset ihmiskaupan ja työperäisen hyväksikäytön torjumiseksi tuottavat tulosta.
- Tapauksia tulee ilmi yhä enemmän, uhreja tunnistetaan ja heitä ohjataan avun piiriin enemmän kuin koskaan aikaisemmin. Viranomaisten osaaminen ja toimintaedellytykset ovat parantuneet.
- Asian ajankohtaisuutta lisäävät kansainväliset kehityskulut ja työperäisen maahanmuuton kasvu.
- Ilmiö on vakava ja tärkeä paitsi hyväksikäyttöä kohdanneiden ja heidän perheidensä näkökulmasta myös yhteiskunnan toimivuuden ja reilujen työmarkkinoiden kannalta.
- Ilmiön torjunta tulee väistämättä edellyttämään viranomaistoiminnan edelleen kehittämistä, mutta myös lainsäädäntömuutoksia ja resursseja.
- Työ on hyvässä vauhdissa, mutta edelleen on paljon tehtävää.

KIITOS!

venla.roth@gov.fi

www.oikeusministerio.fi | www.justitieministeriet.fi